

FUNCTIONARUL PUBLIC

ZIAR BILUNAR EDITAT DE CĂTRE ACADEMIA DE ADMINISTRARE PUBLICĂ

SUPLIMENT LA REVISTA „ADMINISTRAREA PUBLICĂ”

Conferință de încheiere în cadrul proiectului „Rețeaua de Colaborare a Universităților la Marea Neagră, UNIVER-SEA.NET”

În perioada 5-7 martie 2015, a avut loc Conferința de încheiere în cadrul proiectului „Rețeaua de Colaborare a Universităților la Marea Neagră, UNIVER-SEA.NET”, finanțat de Programul Operațional Transnațional Bazinul Mării Negre 2007-2013 / UE, organizată de Universitatea „Andrei Șaguna” din Constanța, România. Academia de Administrare Publică a fost reprezentată de **Andrei GROZA, prim-prorector al Academiei, docotor, conferențiar universitar**, responsabil de activitatea educațională în proiect.

În alocuțiunea rostită în deschiderea Conferinței, dl Andrei Groza a menționat: „Academia de Administrare Publică din Republica Moldova a fost onorată de posibilitatea de a participa la realizarea proiectului „Rețeaua de Colaborare a Universităților la Marea

Neagră: valori educaționale comune”, finanțat de Programul Operațional Comun Bazinul Mării Negre 2007-2013. Țin să subliniez că proiectul respectiv a constituit o temelie pentru edificarea, consolidarea și dezvoltarea schimburilor cultural-educative în zona Mării Negre.”

Conferința de încheiere a avut ca rezultat reuniunea

Comunităților Academice de la Marea Neagră, în care universitățile din țările riverane Mării Negre pot face schimburi de bune practici, publicații, cursuri, realizând un cadru natural de dialog între studenții și profesorii de diferite naționalități, culturi și confesiuni și promovând valorile educaționale specifice. Proiectul respectiv a constitu-

it o temelie pentru edificarea, consolidarea și dezvoltarea schimburilor cultural-educative în zona Mării Negre.

Evenimentul respectiv este, de asemenea, un punct de reper pentru ulterioarele colaborări cu Universitățile din România, Turcia și Georgia. Pe parcursul Conferinței, rectorii instituțiilor de învățământ superior, implicate în proiect, au avut ocazia de a-și exprima gratitudinea și impactul proiectului asupra activității instituțiilor pe care le reprezintă. A fost menționat că, datorită acestui proiect, s-au creat oportunități pentru organizarea și desfășurarea atelierelor de lucru atât în România cât și în Turcia, pentru mediul academic, precum și pentru asigurarea

(Continuare în pag. 3)

Mesaj de felicitare cu prilejul Zilei Internaționale a Femeii

Mult stimată colaboratoare ale Academiei de Administrare Publică!

Revelatoare și de o semnificație deosebită este această sărbătoare de 8 Martie, care nu întâmplător a fost instituită la începutul primăverii, anotimpul renașterii și învierii naturii, 8 Martie fiind ziua când, pe întreg mapamondul, este sărbătorită FEMEIA – simbolul vieții, al iubirii, purității și frumuseții spirituale, al gingășiei, al jertfei și dăruirii

de sine.

Toate împreună fac ca această zi să devină cea mai plină de feminitate, de zâmbete

și căldură sufletească!

Fie ca toate împlinirile frumoase, sănătatea și spiritul acestei zile să Vă însoțească

La multi ani!

8 Martie

pretutindeni!

Pe razele soarelui strălucitor de primăvară, 8 Martie coboară lin și în privirea lui Vă aduce mult

noroc și fericire! Pentru Dumneavoastră, stimate doamne de la Academia de Administrare Publică, aceasta zi este

o ocazie deosebită de a Vă transmite cele mai sincere felicitări și frumoase urări de bine, sănătate, prosperitate. D-voastră și familiilor D-voastră, care depuneți atâta muncă și sârguință pentru a promova știința autohtonă a administrației publice la nivelul standardelor europene și internaționale.

Rectoratul, Senatul, comitetul sindical, Academia de Administrare Publică

Președintele Republicii Moldova, Nicolae Timofti, a avut la Reședința de stat, o întrevedere cu secretarul-adjunct de stat al Statelor Unite ale Americii, Anthony J. Blinken, aflat în vizită în țara noastră.

Președintele Timofti a făcut o prezentare amplă a priorităților în politica internă și externă a Republicii Moldova, accentuând disponibilitatea autorităților de la Chișinău de a face eforturi susținute în plan concret în aprofundarea

Întrevedere N. Timofti – Anthony J. Blinken

procesului de asociere politică și integrare economică cu Uniunea Europeană.

Șeful statului a adresat mulțumiri diplomatului american pentru susținerea de către Statele Unite ale Americii a proceselor democratice din Republica Moldova, precum și pentru asistența financiară consistentă acordată țării noastre.

La rândul său, secretarul-adjunct de stat al Statelor Unite ale Americii, Anthony J. Blinken, a reiterat angajamentul țării sale pentru susținerea demersurilor concrete ale autorităților de la Chișinău în consolidarea parcursului european, care ar spori independența politică și eco-

nomică a Republicii Moldova. „SUA și UE vă vor fi permanent alături în atingerea acestui obiectiv”, a subliniat oficialul american.

Anthony J. Blinken a spus că evoluțiile pozitive în Republica Moldova vor depinde de modul în care va fi combătută corupția, va fi îmbunătățit climatul de afaceri și vor fi diversificate sursele de energie, oficialul american subliniind în context necesitatea operaționalizării și extinderii gazoductului Iași-Ungheni.

De asemenea, diplomatul american a vorbit despre importanța consolidării competitivității companiilor comerciale moldovenești, inclusiv prin atragerea de

investiții directe în Republica Moldova, în vederea valorificării oportunităților de export al mărfurilor pe piața europeană de desfacere.

Printre temele abordate în cadrul întrevederii președintelui Nicolae Timofti cu secretarul-adjunct de stat al Statelor Unite ale Americii, Anthony J. Blinken, s-au aflat diferendul transnistrean și situația regională. Cei doi oficiali au discutat, de asemenea, pe marginea direcțiilor de acțiune în relația bilaterală, în planul dialogului politic și comercial.

La întrevedere a participat și ambasadorul Statelor Unite ale Americii la Chișinău, James D. Pettit.

A demarat elaborarea noului statut al mun. Chișinău

Și-a început activitatea Grupul de lucru pentru elaborarea proiectului de lege privind noul statut al municipiului Chișinău.

În cadrul ședinței a fost aprobat Regulamentul de activitate a grupului și formate organele de conducere. De-

putații l-au ales în calitate de președinte al Grupului de lucru pe liderul fracțiunii parlamentare a Partidului Liberal Democrat din Moldova, Vlad Filat, iar în calitate de secretar - pe deputatul democrat, Valentina Buliga.

În termen de 60 de zile, Grupul de lucru urmează să elaboreze proiectul de lege privind statutul municipiului

Chișinău. Deputații vor defini principiile de organizare și funcționare a municipiului Chișinău și a unităților administrativ-teritoriale din componența acestuia; competențele consiliului municipal; atribuțiile primarului și viceprimarilor, ale secretarului consiliului municipal, pretorilor și vicepretorilor, precum și principalele sarcini

ale preturilor. De asemenea, va fi stabilită modalitatea de formare și gestionare a patrimoniului municipal.

Membrii Grupului de lucru fac apel către societatea civilă să vină cu propuneri pentru includerea acestora în proiectul de lege.

Toate sugestiile urmează a fi remise Grupului de lucru pentru elaborarea proiectului de lege privind statutul municipiului Chișinău, la adresa:

mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, nr. 105.

Granturi pentru tinerii antreprenori de la sate

Tinerii din mediul rural, care vor să se lanseze în afaceri în domeniul agricol, vor avea parte de instruire și credite nerambursabile. Guvernul a aprobat proiectul de lege pentru ratificarea

Acordului de finanțare a Programului rural de reziliență economico-climatică incluzivă dintre Republica Moldova și Danemarca, prin intermediul Fondului Internațional pentru Dezvoltare Agricolă (IFAD).

Valoarea totală a grantului constituie 5,27 milioane de dolari. Tinerii vor beneficia de credite nerambursabile, consultanță la elaborarea

planurilor de afaceri, precum și instruire în perioada post-finanțare. Creditul nerambursabil va constitui 40 la sută din suma totală necesară, dar nu va depăși cifra de 120 de mii de lei pentru un proiect investițional.

Se preconizează finanțarea a circa 400 de proiecte investiționale pentru tinerii antreprenori și crearea a peste 600 de locuri de muncă.

Totodată, aproximativ 260 de tineri întreprinzători vor primi asistență în elaborarea planurilor de afaceri, iar peste 800 vor fi instruiți în domeniul lansării și gestionării afacerilor.

Toate acestea vor contribui la reducerea migrației populației de la sate, creșterea veniturilor din afacerile rurale și acumulările la buget.

Conferință de încheiere în cadrul proiectului „Rețeaua de Colaborare a Universităților la Marea Neagră, UNIVER-SEA.NET”

(Sfârșit. Început în pag. 1)

mobilității internaționale pentru studenți, contribuind, astfel, la dezvoltarea relațiilor armonioase în regiune. Un succes aparte l-a constituit elaborarea și editarea *Cărții despre bunele practici*, aceasta urmărind scopul de a informa și promova sistemul educațional din fiecare țară parteneră la proiect.

Treapta de încheiere a proiectului a constituit-o vizita de studiu a masteranzilor universităților partenere la Universitatea din Karabuk și Universitatea Aydin din Istanbul, Turcia. Această experiență de succes a fost benefică pentru toți participanții la proiect, ceea ce a semnat o ocazie întru fortificarea relațiilor stabilite. La rândul lor, studenții

au inițiat relații de colaborare și prietenie cu reprezentanții țărilor-membre ale proiectului, ceea ce a contribuit la consolidarea și creșterea lor profesională și generală.

Astfel, Conferința de încheiere „Colaborarea Universităților la Marea Neagră: valori educaționale comune” organizată în cadrul programului UNIVER-SEA.NET, constituie un prilej statornic pentru dezvoltarea și continuarea parteneriatelor, care vor conduce la extinderea rețelei de colaborare în Bazinul Mării Negre.

Suntem ferm convinși că ne vom angaja într-un raport de respect reciproc și bună conlucrare în procesul de armonizare a intereselor comune specifice pe viitor. Totodată, această conferință

va contribui la promovarea spiritului participativ și civic în rândul corpului profesoral-didactic și al studenților.

Așadar, cooperarea instituțiilor noastre pe viitor va garanta oportunități egale pentru antrenarea, susținerea și realizarea activităților propuse ca obiective speci-

fice comune. De menționat că cooperarea în cadrul proiectului a condus la unele realizări eficiente și de lungă durată, prin extinderea cercului de parteneri în regiunea Mării Negre.

Ina MACOVEI,
metodist, Direcția știință
și cooperare internațională

Vizită de studiu a masteranzilor Academiei în Turcia

În perioada 2 februarie - 1 martie 2015, un grup de masteranzi de la Academie s-a aflat într-o vizita de studiu la Universitatea din Karabuk și Universitatea Aydin din Istanbul, Turcia. Vizita a constituit punctul forte și de succes, dar și treapta de încheiere a proiectului „Rețeaua de colaborare a universităților la Marea Neagră, UNIVER-SEA.NET”, finanțat de Programul Operațional Transnațional Bazinul Mării Negre 2007-2013 / UE.

Din delegația Academiei au făcut parte masteranzii **Natalia Scifos** și **Diana FURCULIȚĂ** (specializarea relații internaționale), **Elena BRÎNZĂ** și **Mihaela BRAȘOVEANU** (specializarea management) și **Ludmila FULGA** (specializarea administrare publică). Responsabil pe activitatea științifică în cadrul proiectului a fost subsemnata, **Ina MACOVEI**, metodist, Direcția

știință și cooperare internațională. Scopul acestei vizite l-a constituit socializarea și promovarea valorilor educațional-culturale din țările participante la proiect (România, Turcia, Georgia și Republica Moldova) prin schimb de experiență și dialog intercultural.

Masteranzii au fost implicați în activitățile educative organizate de Universitatea din Karabuk și Universitatea Aydin din Istanbul. Au fost, de asemenea, familiarizați cu aulele și

campusurile acestor două universități, au beneficiat de prelegeri susținute de profesori din Turcia, Ucraina și România. Au fost abordate diverse teme, precum: multiculturalism și interculturalism; țările Mării Negre și cooperarea transfrontalieră; politica Rusiei în regiunea Mării Negre; importanța pădurilor în regiunea Mării Negre; încălzirea globală și Marea Neagră etc.

O inovație pentru participanți a fost descoperirea unui mod aparte de predare a limbii engleze prin „Smart Board”, aceasta reprezentând o tablă electronică interactivă înzestrată cu proiector și calculator, facilitând, astfel, modul de

înțelegere și memorare a studenților.

În programul vizitei au fost incluse și activități culturale organizate atât în Karabuk, cât și în Istanbul. În Karabuk, masteranzii au avut posibilitatea să viziteze Terasa de cristal, peninsula Amasra, au desenat după o tehnică specială, numită Ebru – ceea ce semnifică pictură pe apă. În cele 2 săptămâni petrecute la Istanbul, participanții la proiect au vizitat casa lui Atatürk, Moscheea Albastră, Muzeul Hagia Sofia, Basilica Cistern și mai multe obiective turistice.

În finalul vizitei de studiu, masteranzilor li s-au înmănat certificate de participare, au inițiat relații de colaborare și prietenie cu reprezentanții din țările-membre ale proiectului, fapt ce a contribuit la consolidarea și creșterea lor profesională și generală.

Ina MACOVEI

Beneficiile cooperării Republica Moldova – NATO

O masă rotundă cu acest generic a avut loc la 10 martie 2015, în cadrul Academiei de Administrare Publică, organizată în colaborare cu Centrul de Informare și Documentare NATO în Republica Moldova, pentru masteranzii studiilor cu frecvență redusă. Organizația Tratatului Atlantic de Nord a fost reprezentată de Elena MĂRZAC, director al CID NATO, și experții Tanya HARTMAN și Krisztian MESZAROS, Divizia Afaceri Politice și Politici de Securitate NATO.

Andrei GROZA, prim-pro-

teneriatului estic, în general. În acest context, Dumnealui a făcut o referire la o conferință de acum 22 de ani, când se discuta despre statutul de neutralitate al Republicii Moldova, fiind respinsă, în parte, ideea aderării la NATO, ceea ce, în opinia susținătorilor acesteia din urmă, ar fi creat impedimente în soluționarea diferendului transnistrean. Realitatea demonstrează că doar o alianță cu o forță puternică ar crea premisele unei integrări teritoriale reale a țării noastre și a salutat organizarea acestei mese rotunde cu o temă actuală pentru Republica Moldova.

D n a
E l e n a

Mărzac a prezentat o scurtă informare referitor la activitatea Centrului de Informare și Documentare NATO în Republica Moldova. Centrul își desfășoară activitatea în colaborare cu instituții de stat și cu administrația publică

locală, cu instituții de învățământ, societăți publice, organizații internaționale și asociații neguvernamentale din țară și de peste hotare interesate de domeniul relațiilor internaționale, și, în special, a celor euroatlantice, ale căror scopuri nu contravin obiectivelor Centrului și legislației în vigoare, pentru o informare corectă a populației despre NATO. Bune relații de colaborare au fost stabilite cu Academia de Administrare Publică, unde anul trecut a fost inaugurat un Punct de informare NATO.

Nemijlocit, despre activitatea NATO, despre principiile și politicile de activitate ale Alianței Nord-Atlantice, stabilirea parteneriatelor de colaborare de interes comun au vorbit experții Tanya Hartman și Krisztian Meszaros, care au menționat faptul că NATO pledează ca țările să-și

determine singure orientarea lor politică externă, cu care alianțe să stabilească relații de parteneriat. Cât privește Republica Moldova, beneficiile parteneriatului cu NATO rezidă în susținerea țării noastre privind implementarea reformelor în sistemul de apărare, instruirea profesională a cadrelor de conducere din armată, alte activități ce țin de întărirea sistemului de securitate ale țării noastre, în contextul noilor realități regionale și globale.

În finalul mesei rotunde, masteranzii au adresat mai multe întrebări privind relațiile și beneficiile parteneriatului Republica Moldova – NATO și impactul lor asupra viitorului european al țării noastre.

Vitalie NICA

rector al Academiei de Administrare Publică, doctor, conferențiar universitar, a menționat, în cuvântul său de salut, importanța temei abordate - beneficiile cooperării cu NATO pentru Republica Moldova și pentru țările par-

Academia de Administrare Publică este membru de profil al Academiei de Științe a Moldovei

Pe 5 martie 2015, a avut loc ședința largită a Consiliului Suprem pentru Știință și Dezvoltare Tehnologică (CSȘDT) al Academiei de Științe a Moldovei, prezidată de președintele AȘM, academician Gheorghe Duca.

În cadrul ședinței au fost audiate rapoartele de activitate ale celor 6 secții de știință ale AȘM pentru anul 2014, aprobate de membrii CSȘDT.

Academia de Administrare Publică a fost reprezentată la această ședință de către **prorectorul instituției, dl Aurel SÎMBOTEANU, doctor,**

conferențiar universitar. Participarea Academiei la ședința largită a CSȘDT a AȘM a fost motivată de colaborarea aprofundată dintre aceste două instituții în domeniul cercetărilor științifice. Astfel, ca rezultat al reacreditării științifice, în 2014, cu acordarea calificativului de organizație competitivă pe plan internațional (categoria B), Academiei i-a fost înmănat **Certificatul de Membru al Academiei de Științe a Moldovei prin care se confirmă că organizația din sfera științei și inovării, Academia de Administrare**

Publică, este acreditată de stat conform Codului cu privire la știință și inovare al R. Moldova, fiind atestată ca membru de profil al Academiei de Științe a Moldovei.

Statutul de membru de profil al AȘM oferă Academiei de Administrare Publică noi oportunități de colaborare și dezvoltare a cercetărilor științifice, realizarea în comun a proiectelor științifice și inovatoare în plan național și internațional cu un impact avansat în perfecționarea în continuare a științei autohtone a administrației.

Inovații în prestarea serviciilor publice

Orașul Taraclia este prima localitate urbană din Republica Moldova unde a fost inaugurat un Centru de Informare și Deservire Cetățeni (CIDC) cu suportul Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID) prin intermediul Proiectului de Susținere a Autorităților Locale (LGSP). Misiunea acestui Centru este de a îmbunătăți fluxul de informații și calitatea serviciilor publice furnizate de autoritățile locale, prin punerea în aplicare a practicilor inovative, într-un punct unic de acces. CIDC reprezintă la Taraclia un instrument inovator și o schimbare în conceptul de comunicare între autoritățile locale și cetățeni. Acesta va contribui la o transparență mai mare în activitatea primăriei, la creșterea accesibilității și eficienței în procedura de emitere a actelor permissive, generând răspunsuri mai dinamice, fiind astfel mai aproape de nevoile cetățenilor.

Directorul USAID Moldova, Kent Larson, a felicitat

cetățenii orașului Taraclia, menționând: "Acesta este primul astfel de Centru deschis cu suportul USAID în Republica Moldova. S-a întâmplat ca primul să fie tocmai la Taraclia, în mare parte, datorită eforturilor și activității asidue a primarului Sergei Filipov și a echipei sale. Statele Unite și-au luat angajamentul să sprijine transparența, modernizarea și reformele democratice în Republica Moldova și va continua să ofere asistență pentru a îmbunătăți viața tuturor cetățenilor Republicii Moldova."

Primarul de Taraclia, Ser-

ghei Filipov, a mulțumit poporului american pentru contribuția însemnată la eficientizarea serviciilor publice, avantajele fiind previzibile chiar de la bun început: "Centrul de Informare și Deservire Cetățeni a reușit deja să producă economii în costurile operaționale, economii care se estimează la aproximativ 20.000 MDL. Pe lângă beneficiile, din punct de vedere administrativ, pe care le simte primăria, cel mai important lucru constă în reformarea serviciilor. Odată cu instituirea acestui Centru, timpul de deservire și eliberare a actelor se

va reduce cu 40-50%, cetățenii nu vor mai fi nevoiți să bată de la o ușă la alta și să vină la primărie de mai multe ori."

CIDC din Taraclia este primul de acest gen. Încă două centre similare vor fi deschise în Orhei și Sângerei în viitorul apropiat. Punere în aplicare a CIDC și replicarea în alte orașe vor contribui în mod semnificativ la realizarea obiectivelor strategice de dezvoltare a Republicii Moldova.

Proiectul USAID de Susținere a Autorităților Locale din Moldova (LGSP) este o activitate de patru ani ce are ca scop susținerea autorităților locale în elaborarea și implementarea politicilor și a procedurilor care contribuie la buna guvernare, la consolidarea capacităților necesare procesului de descentralizare și la asumarea responsabilităților pentru prestarea serviciilor publice de calitate, într-o manieră transparentă, care ar contribui la creșterea economică și la eficientizarea serviciilor la nivel local.

Cor. „F.P.”

Antreprenori italieni în vizită la Fălești

Recent, o delegație a Confederației întreprinderilor din Florența, Italia, s-a aflat într-o vizită de documentare la Consiliul raional Fălești. Scopul vizitei l-a constituit identificarea noilor parteneri de afaceri și schimb de experiență atât în domeniul sectorului agrar, cât și în cel social.

În cadrul întrevierii cu președintele raionului, Valeriu Muduc, directorul Confederației, Armando Rissaliti, și colegii săi au propus agenților economici autohtoni să realizeze în co-

mun mai multe proiecte de dezvoltare a sectorului agricol și zootehnic.

Un proiect nou prevede cultivarea soiurilor de cereale, „alacul”.

Față de această cultură, o perioadă de timp fiind dată uitării, în ultimul timp a sporit interesul, deoarece conține mai puțin gluten decât grâul și este un produs ecologic, suportă mai bine schimbările de temperatură, este foarte rezistent la boli și corespunde standardelor europene, ceea ce va favoriza exportul acestor cereale.

Un alt proiect se referă la

ramura zootehniei, deoarece, după cum au menționat viitorii posibili parteneri, Moldova are o climă favorabilă pentru creșterea animalelor, în special, a vitelor mari cornute.

La întâlnirea cu primarul orașului Fălești, Victor Zalevschi, membrii delegației italiene au propus demararea unui proiect de iluminare stradală, în special, a străzii Mihai Eminescu din oraș.

Părțile au convenit să stabilească strânse relații de parteneriat în vederea implementării într-un viitor apropiat a proiectelor comune moldo-italiene.

Cor. „F.P.”

Protecția socială: viziuni europene

Acesta este crezul noului ministru al muncii, protecției sociale și familiei, dnei Ruxanda GLAVAN, căreia i-am solicitat un interviu cu prilejul Zilei Internaționale a Femeii.

CORRESPONDENTUL: În primul rând, Vă adresăm cele mai sincere felicitări cu ocazia Zilei Internaționale a Femeii – 8 Martie - și numirii Dumneavoastră în funcția de ministru al muncii, protecției sociale și a familiei și Vă dorim mari realizări în munca nobile de promovare a politicilor sociale ale statului. În același timp, sunteți masterandă la Academia de Administrare Publică. În acest context, Vă rugăm să Vă referiți pe scurt la studiile de masterat, care ar fi impactul lor asupra activității în fruntea ministerului?

Ruxanda GLAVAN: Vă mulțumesc. După un masterat în administrarea afacerilor pe care l-am obținut, în 2003 – 2005, la Grenoble Graduate School of Business, Franța, am considerat necesar și masteratul la Academia de Administrare Publică, specializarea Administrarea publică. În general, opțiunea pentru acest masterat a apărut din dorința de a cunoaște atributele de funcționare a unui stat, principiile, competențele și sfera de aplicare a legii. Totodată, aceste studii sunt o temelie solidă în formarea unui cetățean responsabil care își propune să promoveze politicile statului.

COR.: Sarcinile ministerului sunt de o mare responsabilitate socială care pot fi realizate cu mai multă eficiență în cooperare constructivă cu autoritățile publice centrale și locale. Care este politica ministerului în acest domeniu?

R. G.: În vederea realizării prerogativelor Guvernului Republicii Moldova, protecția socială se concretizează prin programe sociale, care cu-

Ruxanda GLAVAN,
ministru al muncii, protecției sociale și familiei

prind măsuri și instrumente menite să asigure creșterea standardului de viață, reducerea șomajului, a sărăciei, exodul forței de muncă. Pentru atingerea obiectivelor propuse, ministerul cooperează cu autoritățile publice centrale prin strategiile sectoriale, documentele de politici și planurile de acțiuni în vederea asigurării populației unui nivel de trai decent și oferirea securității sociale a cetățenilor.

Toate aceste domenii necesită o muncă asiduă, precum și o conlucrare eficientă cu autoritățile publice, implicate nemijlocit în elaborarea politicilor, astfel consolidându-se legătura dintre stat și cetățeni. Responsabilitatea autorităților publice locale trebuie consolidată în procesul de implementare a cadrului normativ.

Printre acțiunile întreprinse de MMPSF în scopul creării unei platforme largi de discuții și colaborării cu autoritățile publice locale în domeniul protecției sociale menționez instituirea Asociației Naționale a Asistenților Sociali, crearea Consiliului Consultativ pentru promovarea politicilor în domeniul protecției sociale, eficientizarea dialogului cu Congresul Autorităților Locale din Moldova. În continuare, ne propunem să valorificăm și

alte modalități de comunicare, sensibilizare și informare a tuturor factorilor interesați de domeniul protecției sociale.

COR.: Cum conlucrează ministerul cu Organizația Internațională a Muncii, cu alte organisme internaționale, ce probleme sunt abordate în comun, ce proiecte sunt preconizate pentru a fi implementate pe parcursul anului și pe viitor?

R. G.: Luând în considerație aspirația de integrare europeană, activitatea prioritară a ministerului este cooperarea cu Uniunea Europeană în baza Acordului de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană. De asemenea, avem proiecte comune în cadrul ONU, cu alte organisme internaționale, am ratificat o serie de convenții de ordin social.

Dacă e să mă refer, în special, la Organizația Internațională a Muncii (ILO) în Republica Moldova, voi remarca faptul că până în prezent au fost ratificate 40 de Convenții, dintre care toate cele 8 Convenții Fundamentale și 4 Convenții de Guvernare.

Cadrul de cooperare între Republica Moldova și ILO este Programul de Țară privind Munca Decentă (PȚMD), semnat de către ILO și partenerii săi naționali tripartiți: Guvern, sindicate și patronate.

La moment, se desfășoară cel de-al treilea PȚMD, aprobat la 12 iunie 2012, care acoperă perioada 2012-2015.

Actualmente ILO implementează un proiect în domeniul economiei informale. Scopul acestuia constă în dezvoltarea capacităților Guvernului și partenerilor sociali în elaborarea și implementarea politicilor care vor contri-

bui la formalizarea locurilor de muncă și vor îmbunătăți calitatea și productivitatea acestora.

COR.: Care sunt problemele mai frecvente cu care se adresează cetățenii, cum sunt soluționate?

R. G.: În mare parte, cetățenii se adresează cu probleme legate de acordarea ajutorului material, social și umanitar, recalcularea pensiei, solicitare de informații, explicații la legislație, angajarea în câmpul muncii și multe altele. Și politica ministerului este de a întreprinde măsuri de ordin legislativ, normativ, organizațional pentru soluționarea acestor probleme întru binele cetățenilor.

Astfel, ne propunem să promovăm proiectul de lege privind așa-numita pensie de cetățean sau pensia de bază. Este o practică care există în mai multe țări, de exemplu, chiar și în Germania. Logica sau esența acestei legi este să introducem o pensie de bază pentru toți cetățenii rezidenți, care locuiesc în Republica Moldova, care au contribuit la bugetul țării noastre și propunem ca valoarea acestei pensii să fie, de exemplu, 50 la sută din pensia minimă care există. Aceasta ar însemna automat ridicarea pensiilor medii care există actualmente. Există deja un proiect de inițiativă legislativă înregistrat de un grup de deputați, ceea ce înseamnă că vom fi și susținuți în Parlament. Sunt și alte proiecte care țin de rata șomajului, indemnizații și compensații etc., realizarea cărora va îmbunătăți cu mult traiul întregii populații a țării.

COR.: Vă mulțumesc.

Interviu realizat de Ion AXENTI

Femeile de la Briceni sunt tot mai active în viața socială

Cu prilejul frumoasei sărbători de primăvară – 8 Martie – am realizat un interviu cu dna Efimia BANDALAC, una dintre puținele femei din republică ce dețin funcția de președinte de raion, cea a raionului Briceni, despre rolul femeii în viața socială și economică a raionului.

CORRESPONDENTUL: În calitate de președinte al raionului, cum ați organizat această sărbătoare de suflet pentru femeile din raion, care a fost semnificația ei?

Efimia BANDALAC: În acest an, cu ocazia sărbătorii de 8 Martie, am organizat ceva deosebit, de suflet, pentru femeile din raionul Briceni. În incinta Căminului Cultural din s. Grimăncăuți circa 500 de doamne au asistat la un concert festiv bine pregătit de artiștii amatori din raionul nostru, din raionul Ocnița și de invitata specială, interpreta Mariana Șura, care a dăruit doamnelor un buchet de melodii alese. Fiecare doamnă prezintă în sală a primit și câte un mic cadou care să le aducă aminte de rolul lor în societate și despre munca zilnică depusă la serviciu și acasă.

În același timp, am dorit mult să aducem sărbătoare și femeilor internate în spital. În această zi specială, ele nu au avut posibilitatea să fie alături de cei dragi, din acest motiv am venit cu un mesaj de felicitare pentru fiecare doamnă în parte și le-am oferit un mic cadou, pentru a le aduce zâmbete în inimile lor și a le alunga tristețea din ochi.

COR.: Cum apreciați activitatea femeilor din raion în serviciul public și cel privat, care trebuie să fie, în opinia D-voastră, politica statului privind implicarea femeilor în administrația publică centrală și locală?

E. B.: Fiind în funcția de președinte al raionului Briceni, pot spune cu certitudine, că femeile au dat dovadă

mereu de multă responsabilitate și loialitate în ceea ce privește administrarea fie în sectorul public sau cel privat.

În raionul Briceni există un număr mare de doamne care ocupă funcții de conducere, și anume: avem 3 primărițe, peste 35 la sută dintre consilierii raionali și locali sunt femei, circa 20 de doamne conduc instituțiile descentralizate din raion, cele bancare. De asemenea, majoritatea directorilor instituțiilor preșcolare și școlare sunt femei. În sectorul privat, aproximativ 20% este reprezentat de către doamne. Le admir pe toate doamnele din raion, care ocupă funcții de conducere, pentru profesionalismul cu care își exercită atribuțiile de serviciu, pentru devotamentul și demnitatea de care dau dovadă zilnic.

Deși în raionul Briceni rata de prezență a femeilor în organele administrative a crescut, aceasta rămâne a fi mai mică decât media în statele membre ale UE. Dar, am speranța că, la alegerile locale 2015, în listele de candidați, cel puțin, 40% vor fi femei.

COR.: La inițiativa D-voastră, la Briceni este în curs de realizare proiectul locuințelor sociale, o problemă acută pentru societate. Ce alte probleme sociale sunt pe agenda Consiliului raional Briceni?

E.B.: Prin implementarea proiectului de construcție a locuințelor sociale ne-am pus scopul de a soluționa realmente una dintre problemele sociale acute, cum ar fi îmbunătățirea condițiilor de trai ale familiilor socialvulnerabi-

Efimia BANDALAC,
președintele raionului
Briceni

le, familiilor cu mulți copii, a persoanelor cu dizabilități și a tinerilor specialiști din raionul Briceni.

Blocul, care urmează să fie dat în folosință la sfârșitul acestei luni, are 40 de apartamente, unde Consiliul raional Briceni va dispune de 25 apartamente care vor fi finalizate „la cheie”. Acestea vor avea bucătăria și baia dotate cu utilaje tehnico-sanitare, pardosele finisate cu gresie, teracotă și laminat, precum și pereți tencuiți, inclusiv conectarea la rețelele de apă și canalizare, gaz natural, telefonie fixă, televiziune prin cablu și internet.

Costul total al Proiectului este de 1,3 mln. de euro, dintre care 843 mii de euro este împrumutul Băncii de Dezvoltare a Consiliului Europei. Pe viitor, vom înainta un alt proiect de construcție a unui bloc cu locuințe sociale în Briceni, deoarece este mare numărul de cereri pentru locuințe sociale depuse din partea cetățenilor.

Pe agenda Consiliului raional sunt și alte proiecte sociale și, pentru a asigura implementarea lor, a fost elaborată Strategia de dezvoltare socioeconomică a

raionului Briceni pentru anii 2014-2020. Astfel, numai pe parcursul anului 2014 au fost realizate proiecte sociale în sumă de peste 100 milioane de lei.

Și pentru anul curent Strategia raionului prevede mari alocații pentru soluționarea problemelor sociale, precum ar fi servicii medicale calitative și accesibile, bazate pe o asigurare tehnico-materială bine dotată, rețeaua dezvoltată de drumuri și căi de acces, asigurarea centralizată, îndeosebi, în localitățile rurale, cu apă potabilă și canalizare, asigurarea cu servicii calitative de colectare și utilizare a deșeurilor, dotarea tehnică și materială a instituțiilor de învățământ la cel mai înalt nivel pentru a asigura studii de calitate generației în creștere etc.

În calitate de președinte al raionului Briceni am scopul de a dezvolta în ansamblu teritoriul, de a asigura populația cu un trai decent pentru care este necesar un climat investițional favorabil în sectoarele economic, social, educațional, medical și cultural.

Un alt sector important este dezvoltarea businessului și crearea de noi locuri de muncă, colectarea impozitelor și taxelor în bugetele locale, ceea ce înseamnă salarii mai mari pentru angajați, soluționarea altor probleme sociale.

Îmi doresc foarte mult ca pe viitor raionul Briceni să devină mult mai dezvoltat și mai frumos, decât în timpul de față, să aibă o infrastructură modernă, să existe servicii de calitate, să crească numărul de întreprinderi mici și mijlocii, populația să fie angajată în câmpul muncii, ca raionul Briceni să se alinieze la standardele unei localități urbane de tip european.

Interviu realizat
de Vlad IONAȘCU

Femeia de la floare la stea

Femeie între stele și stea între femei.

Mihai EMINESCU

De la verde la verde și de la floare la floare. Femeia – steaua dintotdeauna a vieții și a omenirii – a luminat aidoma soarelui toate inimile și visele celor însetați de Lumină și dăruire dezinteresată și nelimitată. Or, Ea – în toate ipostazele ei existențiale primordiale – ca nimeni altul ne însoțește în căutările/odiseile socioumane și cultural-spirituale cu inima deschisă, visătoare și înțelegătoare. Drumurile Ei trec prin cele mai grele frământări ale existenței terestre și niciodată nu dă înapoi din calea pe care-a pășit. Jumătatea de aur a lumii de la Vest la Est și de la Sud la Nord de când Cerul, Femeia – Mamă, Bunică, Soră, Soție, lubită – are în coroana

Ei întreaga paletă strălucitoare a chemării și creației divine.

Cele patru anotimpuri ale inimii Ei se suprapun fermecător pe cele ale anului, ale timpului în graba noastră de a cunoaște Clipa și Nemărginirea, Dragostea și Fericirea, Familia, Înțelepciunea, Omul și Neamul, Sentimentele și Continentele. Fără cuvintele și cântecele Ei, fără contribuția Ei mireană și socioculturală, muzicală și teatrală, profesional-școlară, pedagogică și familială, universul vieții și viața universului ar păli vădit, lipsit fiind de un rar și unic farmec feminin genuin totalmente. Tot și toate se întâmplă prin participarea brațelor și inimii Ei, cunoștințelor și abilităților

Ei, dăruirilor și darurilor și harurilor Ei secular-milenare, solar-selenare, lumești și cerești.

Cântată și imortalizată, zeificată de toate genurile artei, Femeia este, într-un fel, și o carte de vizită a societății în evoluția ei civilizatorică, mistică și faustică. Ea este nucleul tuturor începuturilor umane condiționate christic de ființa ei nemuritoare și înaintemer-gătoare.

Imnele și poemele, romanele, nuvelele, filmele, pânzele, ariile consacrate Domniei Sale o pun alături de cele mai înalte și netrecătoare valori etico-civice și morale ale constituției socioumane naționale și universale, ridicând-o la rang de simbol etern. Astfel,

Ea a fost, este și va fi întotdeauna ca un răsărit de soare, ca o amiază solară fără de care orice câmp de activitate umană poate da în pârg, precum spicul holdelor la sfârșit de vară, în gustar.

De la prag la prag și de la vis la vis, întotdeauna ne așteaptă Femeia – Mama, Soția, Sora, lubita – partea noastră de Paradis și de iubire, de Speranță și de Nemurire.

De la verde la verde și de la floare la floare și de la floare la stea ne așteaptă, ne poartă ochii și chemarea, inima și dragostea de viață a Femeii – a icoanei noastre sufletești cu toate ale Ei lumești și cerești, stelare și netrecătoare ca un răsărit peren de soare clătinat de cicoarea de izvoare sunătoare a bolților pe care Ea le ține cu fața spre noi, spre mereu.

Tudor PALLADI

Aceasta este o selecție a celor mai frumoase versuri de iubire pe care le-a scris Poetul Național, Mihai EMINESCU. Va dedicăm aceste strofe de dragoste:

*

In lumea asta sunt femei
Cu ochi ce izvorăsc scântei
Dar, oricât ele sunt de sus,
Ca tine nu-s, ca tine nu-s !
(De ce nu-mi vii)

*

Adormind de armonia
Codrului bătut de
gânduri,
Flori de tei deasupra
noastră
Or să cadă
rânduri-rânduri.

(Dorința)

*

Ne-om răzima capetele
unul de altul
Și surzând vom adormi
sub înaltul,
Vechiul salcâm. -
Astfel de noapte bogată,
Cine pe ea n-ar da viața
lui toată?

(Sara pe deal)

*

Ah! cât ești tu de
mandră și frumoasă
Când râzi, când
plângi, când mă
săruți, când ah!
Cuprind în mâni
eu capul tău geloasă!
Și sărut ochii-ți
plini de lacrimi, ah!
Ei strălucesc ca
stelele focoase
Ce-ntr-a junie-mi
noapte lumina!
Și te iubesc, și te sărut,
te-ador,
Amorul meu,
nespusul meu amor!

(Iubitei)

*

**MI-E DOR DE TINE,
MAMĂ**

Grigore VIERU

Sub stele trece apa
Cu lacrima de-o samă,
Mi-e dor de-a ta privire,
Mi-e dor de tine, mamă.

Măicuța mea: grădină
Cu flori, cu nuci și mere,
A ochilor lumină,
Văzduhul gurii mele!

Măicuțo, tu: vecie,
Nemuritoare carte
De dor și omenie
Și cântec fără moarte!

Vânt hulpav pom
cuprinde
Și frunza o destramă.
Mi-e dor de-a tale brațe,
Mi-e dor de tine, mamă.

Tot cască leul iernii
Cu vifore în coamă.
Mi-e dor de vorba-ți
caldă,
Mi-e dor de tine, mamă.

O stea mi-atinge fața
Ori poate-a ta năframă.
Sunt alb, bătrân aproape,
Mi-e dor de tine,
mamă.

DOAR FEMEIA POATE FI
Dumitru MATCOVACHI

Mai regina decât floarea,
Doar femeia poate fi,

Mai adâncă decât marea
Doar femeia poate fi.

Mai înaltă ca destinul,
Doar femeia poate fi.

Mai amară ca pelinul,
Doar femeia poate fi.

Mai frumoasă decât viața,
Doar femeia poate fi.

Mai deșteaptă ca povața,
Doar femeia poate fi.

Mai cuminte ca poemul,
Doar femeia poate fi.

Mai cumplită ca
blestemul,
Doar femeia poate fi.

Ion COSTIN, politician, ziarist și primar de Chișinău

Ion T. Costin (1887, s. Ghi-dighici, jud. Chișinău - 1940, or. București) s-a născut într-o familie de răzeși. Militant pentru ideile naționale și participant la lupta antițaristă, este silit să ia drumul pribegiei și să-și completeze studiile universitare în România. S-a format ca personalitate politică în contactul direct cu politicienii din Elveția, Italia și Franța, devenind un bun și chibzuit pedagog, care a știut să vrea și a știut ce vrea să facă și cum să facă.

Având studii juridice, trăind mulți ani în emigrație în Elveția, Ion Costin a fost și unul dintre pionierii Mișcării Naționale, membru al Partidului Național Moldovenesc, deputat în Sfatul Țării, aderând apoi la fracțiunea Blocul Moldovenesc. La 27 martie 1918 a votat Unirea Basarabiei cu România. El joacă un rol de frunte în evoluția evenimentelor de întărire a țării, ca cel mai prețios colaborator al dlui Ion Inculeț, ocupând pe rând posturile de Director al Internelor, Secretar general al Directoratului de Agricultură, Directorul „Casei Noastre”, precum și Director la Departamentul de Industrie și Comerț. În plan profesional a fost avocat de Tulcea.

În Parlamentul României a fost unul dintre primii basarabeni ce a deținut funcția de vicepreședinte al Cămerei Deputaților. În fiecare serviciu puneau angrenajul la punct, îl armoniza cu noile legi în vigoare – și părăsea singur instituția, când totul era în regulă. Ion Costin a mai fost și director al ziarelor **Sfatul Țării** și **Dreptatea**.

În 1933, a preluat conducerea orașului Chișinău, devenind unul dintre cei mai interesați primari, primul

care, în anul 1936, a sărbătorit jubileul de 500 de ani ai urbei noastre. A fost și viceprimar al Chișinăului.

Din primele zile ale aflării sale în funcția de edil al orașului, a purces hotărât la reorganizarea întregului sistem administrativ din municipiu. Aici s-au pus în aplicare legile administrației publice locale (alcătuirea și gestionarea bugetului), privitor la activitatea instituțiilor edilitare. De această realizare depindea bunul mers al tuturor chestiunilor edilitare. O conlucrare permanentă, unitară și energică a asigurat un ritm solid în activitatea serviciilor primăriei și ale subdiviziunilor sale, care s-au impus ca un aparat administrativ perfect. Rezultatele viitoare obținute s-au datorat reorganizării care au început să se înlățească în anul 1934.

Activitatea serviciilor a fost animată și supravegheată direct de primar, în colaborare cu ajutorii de primar, obținându-se urgentarea lucrărilor de birou pentru interesele populației.

Raporturile dintre conducătorii municipiului și funcționarii primăriei, din sectoare și suburbie au păstrat tot timpul o armonie caracteristică. Această armonie a permis o colaborare fructuoasă și o activitate continuă.

A reușit să obțină fonduri pentru repararea drumurilor, pentru amenajarea grădinilor publice, a cimitirului eroilor de pe strada Armenească, pentru tipărirea unor cărți care reflectau trecutul istoric al Chișinăului.

În afară de aceste avantaje individuale, o mare atenție s-a acordat colectivității, sprijinindu-se cu subvenții im-

portante, casele de ajutor și boală ale primăriei. Primăria a încurajat și a ajutat existența sanatoriilor de odihnă ale funcționarilor comunali.

A fost rezolvată și problema personalului nebugetar, înființându-se o casă de pensuni a lucrătorilor nebugetari de la uzinele comunale și a funcționarilor comunali care se aflau în aceeași situație și nu puteau fi membri ai casei generale de pensuni.

Reformele în oraș au început cu reorganizarea serviciului financiar. În acest sens, s-a pus un spirit nou la baza formării bugetelor orașenești, care se concepea după noi criterii. La Chișinău, sub auspiciile financiare ale primăriei, se afla, în primul rând, bugetul administrativ, care aparținea administrației municipale centrale. În al doilea rând, se formau bugetele instituțiilor și întreprinderilor, dependente de primărie. Aceste întreprinderi municipale alcătuiau, conform legii finanțelor publice locale ale Regatului, bugete separate care se anexau la bugetul municipal central.

În acest context, pot fi menționate acțiunile de reformare a Băncii mun. Chișinău, fondată încă pe timpul țarismului ca bancă comunală și care, în anul 1930, era în pragul falimentului. Pentru

salvarea băncii s-a aplicat un nou regulament, prin care banca a fost transformată într-o regie publică.

Aceasta a însemnat că aproape jumătate din populația Chișinăului era în legătură cu banca, datorită faptului că banca avea drept scop stimularea inițiativei particulare, prin acordarea de credite ieftine și imediate, scutindu-i pe clienți de formalități și cheltuieli prea multe și deseori inutile.

La insistența primarului Ion Costin, începând cu anul financiar 1934/1935, s-a trecut peste practica stagnanță a perioadei anterioare, accentul fiind pus pe ideea de prosperitate. Pentru facilitarea încasărilor, orașul a fost divizat în 25 de sectoare, unde au fost repartizați 55 de funcționari și diurniști pentru evidența achitării corecte și depline a impozitelor și altor taxe de stat. Prin reorganizarea Percepției s-a dat intensitate urmăririi fiscale. Astfel, s-a redresat situația în acest domeniu și, ca rezultat, în anul financiar 1935/1936 a fost lichidat deficitul bugetar.

Toate aceste activități au dat posibilitatea de a soluționa într-un mod revoluționar problemele urbei - de ordin economic, social, cultural, de mediu, sportiv, alte aspecte ale orașului care au pus bazele modernizării municipiului Chișinău.

După expirarea mandatului său de primar, în 1937, a activat mai mult în calitate de ziarist. Nu s-a cruțat și a lucrat, în ultimul timp, peste puterile sale, pentru a da Basarabiei românești un ziar românesc cinstit și independent. În urma unei boli incurabile, a decedat, în 1940, la București, dar, după cum i-a fost ultima sa dorință, a fost înmormântat la Chișinău, în panteonul eroilor români, amenajat la inițiativa sa pe când a fost primar de Chișinău.

Iurie COLESNIC

Concursul Național de Știință și Inginerie

La Chișinău s-a desfășurat ce-a de-a treia ediție a Concursului Național de Știință și Inginerie „Mold SEF”. Scopul concursului este de a identifica și dezvolta inteligențele multiple la elevi, de a spori interesul pentru studiul matematicii, fizicii, informaticii, chimiei, biologiei și științelor naturale, științelor tehnice și de inginerie, precum și de a susține copiii dotați din Republica Moldova.

Concursul este organizat pe mai multe categorii tematice: **științe** (chimie, biologie, geografie, fizică, managementul mediului și al ecosistemelor, matematică aplicată sau pe domeniile interdisciplinare ale științelor enumerate), **științe aplicate** (inginerie mecanică, energetică și termotehnică, electrotehnică și electronică, echipamente și tehnologii de măsurare sau monitorizare, reciclare, economie), **tehnologia informației** (știința calculatoarelor, algoritmi, programare, inteligență artificială, navigarea și comunicarea, aplicații software).

La concurs au fost invitați să participe elevii claselor a IX-a – a XII-a, care au realizat în ultimii ani proiecte scrise în limba engleză în diverse domenii ale științei. La actuala ediție a concursului au fost depuse 48 de proiecte, autorii cărora sunt tineri care au realizat în ultimul an proiecte în domeniul științei, tehnologiilor informaționale și științelor aplicate. Participanții celei de a treia ediții au reprezentat licee din Chișinău, Bălți, Ungheni, Căușeni și Soroca.

Majoritatea participanților la competiție au depus proiecte individuale. În același timp, 16 lucrări au fost elaborate de grupuri a câte doi autori. În cele trei zile de concurs, participanții au avut

parte de un program cultural și de mai multe discuții cu personalități notorii în domeniul științei și tehnicii.

„Avem nevoie de cât mai multe soluții ingenioase pentru ca să reușim să ridicăm nivelul de trai al populației din țara noastră”, a declarat șefa Direcției învățământ preuniversitar a Ministerului Educației, Valentina Chicu.

Câștigătorii au fost desemnați de membrii unui juriu constituit din profesori universitari și oameni de știință. La finalul competiției, Ministerul Educației a acordat un număr total 30 de premii bănești. Premii speciale au fost acordate de partenerii concursului – companiile Intel și Microsoft, Agenția de Stat pentru Proprietate Intelectuală (AGEPI) și Starnet. Tuturor participanților – elevi și coordonatori de proiecte – le-au fost înmânate premii simbolice din partea sponsorilor.

Festivitatea de premiere a concursului a avut loc pe 27 februarie. Ulterior, cele mai bune trei proiecte vor reprezenta Republica Moldova la competiția internațională, Intel ISEF 2015, care se va desfășura în orașul Pittsburgh, S.U.A., în perioada 10 – 16 mai 2015. Iată care sunt aceste proiecte.

La categoria „Tehnologia Informației” - proiectul „Ges-

ture Recognition System (GRS)” – autori: **Diana Marusic, clasa XI, liceul teoretic „L. Creangă”, și Dumitru Sava,**

clasa XII, liceul teoretic „Orizont” din Chișinău (coordonator – **Andrei Bragarenco, lector superior, UTM**).

Câștigători ai concursului de anul trecut, ei și-au unit eforturile pentru un nou proiect inovativ. Elevii au elaborat un mecanism cu senzori, care îi va ajuta pe oamenii cu nevoi speciale să se exprime mai ușor.

„Proiectul reprezintă scannarea mâinii și recunoașterea gesturilor mâinii. Îl putem folosi pentru oamenii cu dizabilități. Presupunem, dacă ei vor ceva să arate, ceea ce oamenii simpli nu înțeleg, calculatorul poate transforma gesturile lor în sunet sau într-o imagine”, a spus Dumitru Sava.

„Noi utilizăm senzorii magneto-metri care detectează vectorul magnetic al pământului. Pe fiecare deget avem câte un senzor și în palmă vom avea un senzor”, a spus Diana Marusic.

La categoria „Științe aplicate” - proiectul Tehnologia „Ferestrele viitorului” - autori: **Gleb Vizitiv și Laurențiu Calancea, elevi în clasa a XII-a, liceul teoretic „Orizont”** (coordonator – **Igor Evtodiev, doctor habilitat, conferenți-**

ar universitar, USM, specializarea „Fizica semiconductoarelor și a dielectricilor”).

Ideea de baza a acestei tehnologii este blocarea parțială sau totală a trecerii radiației solare, care încălzește considerabil aerul prin fereastră, ce ar diminua semnificativ necesitatea sistemului de condiționare a aerului. Diferența dintre ferestrele simple și cele „deștepte” constă în adăugarea unui sistem optic alcătuit din două straturi foarte subțiri de polarizatori și cristal lichid între ele pentru a căpăta posibilitatea de a controla cantitatea de lumină, căldură, radiația ce pătrunde prin ferestre, ceea ce ar duce la controlul echilibrului termic din încăperea cu cheltuieli minime.

La categoria „Știința” - proiectul „The study of Surface runoff phytotoxicity of municipality of Chisinau” – autori: **Emilian Nichiforov, clasa X, și Nikita Moiseenco, ambii din clasa a X-a a liceului teoretic „Nicolae Milescu-Spătaru” din Chișinău** (coordonator – **Ludmila Baranciuc, gradul didactic superior, profesoară de chimie și biologie, liceul „Nicolae Milescu-Spătaru”).**

Prezentă la festivitatea de înmânare a premiilor, Tatiana Nanaeva, coordonator de programe regionale pentru țările CSI al corporației americane „Intel”, a salutat faptul că numărul participanților și calitatea proiectelor prezentate în cadrul concursului „Mold SEF” crește de la an la an. Este un semn de bun augur că peste ani și Moldova ar putea pretinde la un Premiu Nobil, să-și diversifice activitățile pentru a contribui pe măsură la dezvoltarea științei universale.

Oxana GRĂJDEAN,
coordonator MoldSEF

Caravana integrității, organizată de CNA

Peste 700 de picturi și aproximativ 450 de eseuri cu mesaje anticorupție au fost depuse de către tinerii din zona de nord a țării în cadrul campaniei „**Caravana integrității – tinerii sfidează corupția**”. Potrivit organizatorilor, până acum la sediul Direcției Nord a CNA a fost

depus un număr record de lucrări, iar cele mai active raioane sunt Râșcani, Edineț și Ocnița. Acestea sunt reprezentate de aproximativ 1000 de tineri din 200 de instituții școlare.

Amintim că, DGT Nord, în parteneriat cu autoritățile locale din 14 raioane ale zonei de nord a țării, au lansat o campanie de prevenire a corupției

cu antrenarea tinerilor. Aceasta face parte dintr-un proiect național și are ca scop sensibilizarea și educarea societății privind intoleranța față de fenomenul corupției. Astfel, elevi și studenți din diferite instituții de învățământ au fost îndemnați să participe la concursurile

„**Integritatea în imagini**”, „**Integritatea în cuvinte**” și „**Integritatea prin artă**”.

Marea finală va avea loc pe 12 mai 2015 în incinta Teatrului Național „Vasile Alecsandri” din municipiul Bălți, când vor fi desemnați câștigătorii. Aceștia se vor alege cu premii de valoare, iar cele mai originale lucrări vor fi expuse la diverse evenimente locale și naționale. Participanții vor avea parte și de alte surprize, una dintre care va fi degustarea celei mai delicioase „Prăjituri anticorupție”, pregătită de elevii școlilor profesionale.

Funcționar public mituit

Un funcționar din cadrul Consiliului raional Căușeni a fost reținut în flagrant delict de ofițerii CNA și procurori. Arhitectul-șef este bănuit de corupere pasivă. Bărbatul ar fi extorcat și primit 2.000 de lei de la un bărbat.

În schimbul banilor, arhitectul urma să elibereze o autorizație de construcție a unei brutării, asta în condițiile în care taxa de stat pentru un astfel de document constituie 100 lei. Potrivit reprezentanților Centrului Național Anticorupție, funcționarul a fost prins în flagrant în momentul primirii a o mie de lei chiar în incinta Consiliului raional. Bărbatul a fost reținut pentru 72 de ore în Izolatorul

de urmărire penală al CNA. Anterior, arhitectul ar fi primit de la denunțator alți 700 de lei. În acest caz a fost pornit un dosar penal pentru corupere pasivă. Dacă va fi găsit vinovat, bărbatul riscă de la 5 la 10 ani de închisoare cu amendă în mărime de 12.000 - 16.000 de lei.

Totodată, suspectul va fi privat de dreptul de a ocupa anumite funcții publice pe un termen de la 7 la 10 ani.

ANUNT! Stagiare europeană anticorupție (RAI)

Secretariatul Inițiativei Regionale Anticorupție (RAI), care asigură coordonarea eforturilor de prevenire și combatere a corupției în țările membre RAI (Albania, Bosnia și Herțegovina, Bulgaria, Croația, Macedonia, Muntenegru, Republica Moldova, România și Serbia), oferă posibilitatea de a efectua stagiare în cadrul Secretariatului pentru tinerii absolvenți ai facultăților de Drept sau Științe politice. Pe parcursul stagerii, care este organizată trimestrial, stagiarul va fi familiarizat cu activitatea RAI și a altor organizații internaționale care interacționează cu RAI.

Printre atribuțiile stagiarului vor fi:

- implicare activă în activitățile curente ale Secretariatului;

- contribuție în dezvoltarea și actualizarea centrului de resurse online al Secretariatului RAI;

- acordare asistență Secretariatului RAI în pregătirea întrunirilor și evenimentelor regionale.

În baza activității desfășurate și a studiului tematic, ce urmează a fi pregătit de către stagiar la încheierea stagerii, Secretariatul RAI va înmâna stagiarylui un raport de evaluare și un certificat ce va atesta stagiarea.

Secretariatul RAI va suporta cheltuielile de bază în legătură cu perioada stagerii.

Detaliile privind stagiarea și condițiile ce trebuie să le îndeplinească candidații pot fi accesate aici: <http://www.rai-see.org/internship.html>

Polițist de patrulare cu... mita-n sac

Un inspector din cadrul Plutonului de patrulare rutieră „Hîncești-Cimișlia-Leova” a fost reținut de către ofițerii DGT „Sud” a CNA și procurori, fiind cercetat penal pentru corupere pasivă.

Potrivit denunțatorului, inspectorul de patrulare ar fi extorcat de la el 700 de euro pentru a nu-l trage la răspundere pentru refuzul de a fi supus testului de alcoolemie, dar și pentru eliberarea numerelor de înmatriculare ridicate.

Ca să evite o eventuală filare, polițistul i-ar fi recomandat denunțatorului să transmită banii prin intermediul șoferului unui microbuz de rută (Cahul-Chișinău).

Astfel, polițistul a fost

prins în flagrant în momentul primirii a 500 euro de la șoferul microbuzului. Operațiunea a avut loc pe teritoriul Gării auto Sud-Vest din capitală.

Pe acest caz a fost pornită o cauză penală în temeiul art. 324, alin. (2), lit. c) din Codul Penal.

Dacă va fi găsit vinovat, bărbatul riscă o pedeapsă cu închisoare de la 5 la 10 ani cu amendă în mărime de la 6000 la 8000 unități convenționale și cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții publice sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 7 la 10 ani.

De la începutul anului 2015, CNA a reținut 5 polițiști pentru fapte de corupție.

Descoperire arheologică fără precedent în sudul Moldovei

Descoperire arheologică de excepție în localitatea Crihana Veche din raionul Cahul. Specialiștii au găsit un mormânt scitic și spun că, de la declararea Independenței Moldovei, nu au mai fost depistate asemenea vestigii. Arheologii au găsit vârfuri de săgeți scitice, fragmente din amfore grecești, dar și podoabe din aur și argint. Specialiștii presupun că aici ar fi fost mormântul unei căpetenii de trib.

Obiectele găsite în mormântul războinicului scit datează din secolul IV înainte de Hristos.

Noile cercetări arheologice de teren pe moșia comunei Crihana Veche au fost întreprinse în anul 2014 după încheierea unui acord de colaborare dintre Institutul Patrimoniului Cultural al Academiei de Științe a Moldovei și primăria Crihana Veche. Obiectivele principale ale acestora au constat în salvarea vestigiilor cu

risc înalt de pierdere din așezarea atribuită epocii romane târzii (aspectul cultural Etulia) și continuarea cercetărilor pe alte arii din localitate. Pentru desfășurarea expediției au fost cheltuiți 100 de mii de lei.

În procesul de prelucrare a obiectelor găsite, apreciate drept foarte importante, vor fi implicați savanți din România și Polonia.

„După conservare, urmează etapa de reconstituire a vestigiilor. În baza acestor mostre de amfore grecești se permite o datare mai sigură”, explică arheologul Ion Ciobanu.

Muncitorii spun că sunt onorați să participe la aceste săpături:

„Este o mare bucurie pentru noi. Vrem și în continuare să descoperim, să găsim ceva nou. Ne place să descoperim noi lucruri despre istorie. Suntem curioși ce vom mai descoperi”.

Primele cercetări arheologice pe teritoriul comunei Crihana Veche au fost întreprinse în anul 1966. Printre vestigiile arheo-

logice descoperite se numără vârfuri de săgeți, un mâner de akinakes (spadă scitică) placat cu plăci de os gravate cu fire de argint, un kiatos (polonic de bronz pentru extragerea vinului din amfore), cufăr și ulcele de lut aur, piese de podoabă de argint (aplici reprezentând grifoni – monștri mitologici), mărgelile de argint și din faianță egipteană, piese din os și mai multe plăci fragmentare de fier de la armură.

Patrimoniul arheologic al comunei Crihana Veche cuprinde 14 situri arheologice (două așezări civile și 12 movile funerare) și sute de bunuri mobile ce constituie singura mărturie pentru cunoașterea unei serii de fenomene soci-

al-culturale și economice din preistorie, antichitate, evul mediu și epoca modernă.

„Vrem ca Crihana Veche să devină un punct de atracție pentru turiștii din țară și de peste hotare și să prezinte aceste valori

publicului larg. Este foarte important pentru satul nostru. Vor cunoaște toți - și copiii, și adulții - despre ce s-a descoperit la noi în sat, spune primarul Rodica Cucereanu. Astfel, că ne-am trasat un obiectiv concret în această privință. Planificăm să renovăm capital

o clădire, care fusese mai înainte casă de deservire socială, apoi magazin, dar a revenit în gestiunea primăriei, unde va fi amplasat Muzeul de istorie și etnografie al satului Crihana Veche. Acum suntem în căutarea surselor financiare și credem că până în toamnă vom realiza acest obiectiv de mare importanță socială pentru satul nostru, dar și pentru istoria întregii țări.

Crihana Veche este atractivă și prin firea locuitorilor, caracterizată prin preceptele ancestrale ale cuvintelor omenie și demnitate, precum și prin comorile din sufletul acestora, din casele și curțile lor, de pe pământul și de sub pământul lor”, conchide cu mândrie și optimism primarul Rodica Cucereanu

Abonarea 2015

Continuă abonarea pentru anul 2015 la revista științifico-metodică trimestrială „ADMINISTRAREA PUBLICĂ” și la ziarul „FUNȚIONARUL PUBLIC”, publicații ale Academiei de Administrare Publică.

Revista „Administrarea Publică” apare trimestrial.
Costul unui abonament:
3 luni - 42 lei; 6 luni - 84 lei.

Ziarul „Funcționarul Public” apare de 2 ori pe lună.
Costul unui abonament:
3 luni - 37 lei 80 bani; 6 luni - 75 lei 60 bani.

ECHIPA REDACȚIONALĂ:

Mihai MANEA - șef secție
Ion AXENTI - secretar responsabil
Vitalie NICA - redactor, designer

ADRESA NOASTRĂ:

Mun. Chișinău, str. Ialoveni, 100.
Ziarul apare de două ori pe lună.
Indice 67919.
Coli de tipar 1,5. Tiraj: 350.
Dat la tipar 13.03.2015

E-mail: aap.editura@yahoo.com

CONTACTE:

Tel: 28-40-78

„Funcționarul Public” - supliment la revista „Administrarea Publică” -
publicație a Academiei de Administrare Publică